

ИЗЛАЗИ

четвртком и недељом

ЦЕНА

ЗА 1 МЕСЕЦ 1 ДИНАР

ИЛИ 1 КРУНА

Прегилату примају све
поште у Србији и
иностранству

ЗВЕЗДА

ПОРОДИЧНИ ЛИСТ

ПРЕТПЛАТУ ТРЕБА СЛАТИ:
Стеви М. Веселиновићу
проф. БогословијеНЕПЛАЋЕНА ПИСМА
НЕ ПРИМАЈУ СЕ

Рукописи не враћају се.

УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ:
Кнежев Споменик бр. 9.

БРОЈ 15 ПР. ДИН.

ЗМАЈЕВ БРОЈ

БРОЈ 15 ПР. ДИН.

Змај Јован Јовановић

СТАРАЧКА ПЕСМА

(ПО НЕМАЧКОМ)

И ако није било све како жељах ја,
Ипак ме мимоишла многа и многа зла.
По самом цвећу не може шетат' ни цар, ни краљ,
Међ цвећем радо ниче и бодљикави чкаљ.
А спомен сада плете из свега тога снлет,
И све се то шарени; — такав је овај свет.

Змај Ј. Јовановић.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Ж Е Т В А

У СПОМЕНИЦУ ЗМАЈУ ЈОВАНУ ЈОВАНОВИЋУ

— Јанко М. Веселиновић —

„И певај и пиши, у том имаш власти,
Што у јесен саари то је пуно сласти“.

Б. П. Пенадовић.

Превртао сам се у постељи, али не могах за-спати. Ко ће да спава кад је тако лепа ноћ! Један млаз месечеве светлости пао на зид моје тамнице па ме чисто мами да се дигнем. А ја тако, тако волим ноћ месечином осветљену, тако јој се радујем као што се дете великом празнику радује. И дигох се; принесем столицу прозору, припнем се и погледам, и видим један крајичак плавог неба, окићен с неколико звезда што се прелеваху неком бледуњавом светлошћу. И дуго сам гледао звезде; чинило ми се да и оне мене, као и ја њих, крадом погледају...

Спустим се с прозора и седнем за сто. Око мене мртва тишина коју прекида тежак ход стражарев, што тамнице чува, или звекет ланца на неком грешнику тамо доле што се у сну окренуо. Иначе никог живог; ни са улице се не чује никакав шум.. Ја се опет загледам у онај месечев млаз на зиду...

И, као, на једанпут нађем се на једној великој њиви, на којој се повио грдан талас зреле пшенице. Ветрић љуљка зрело класје па ме запахује његовим дахом. Узаберем неколико класова и протрем их у рукама, а то зрно крупно као грах а чисто као пиринач... „Боже, да лепе пшенице!“ — помислих корачајући даље. И све сам влат; нигде струка кукоља нити грахорице, сама пшеница као злато.

— Ама чије је ово!? — узвикнух од изненађења.

— Божје па моје — рече тихо један мек, благ глас.

Ја се окретох и спазих једнога старца који држаше један руковед пшенице у рукама и смешкаше се на ме. Његово благо лице било је промрежано борама које је време и живот урезао, ама осмејак беше тако мио као да се дете смеши. И дође ми као познато то лице и тај меки глас, па се одмакох мало у страну и маших се капе.

— Опрости, старино, али се дивим колико Божјој благодети толико самом напору и раду. Колико сам оком прегледао нигде кукоља...

— Требило се, пазило се — рече старина. — Муке се имало док се земља очистила од свега. Покертало се ту и дан и ноћ. Па што се радило — радило, ама је требало сачувати. Било је и рђавих људи — као оно у Христовој причи — што хтедоше да посеју кукољ, али сам ја, Божјом помоћу, све то очувао.

— Колико мислиш да ћеш наћи пшенице на овој њиви?

— Колико?... Много! Ја сам толико засејао колико би ми било довољно још за један век. Ја је нећу јести. Мени је доста што само видим да ми труд није отишао узалуд. Па нека ова пшеница за сад никог не зарани, нека буде семе, па мени доста! Ходи са мном у онај хлад, сад ће доћи моји жетеоци.

И ја послушно пођох за старином и заседосмо. Његово се лице сијало од задовољства.

— Морао си много радити? упитах га опет.

— Много, али ништа то! Кад погледа човек ово што ја гледам, зар му падају на памет дебели жуљеви на ругама! Гледај моје задругаре!

Ја тргох очи и погледах. Са свију страна згрте се свет обојега пола и старо и младо, и све полете старини. Свако је носило по стручак пшенице, и сви заједнички оплетоше венац, у који деца уплетоше разно пољско цвеће, те га својим малим ручицама ставише старини на главу...

И онда јекну песма узвишена као „Величаније“ светитељу, слатка као дар Божји, болећива као душа мајчина, поносита као сестринска милошта, топла као љубав а заносна као страст...

Небеса се отворише, златни зраци сунчеви пробише густо лишће и падоше на главу старчеву те направеше светао круг око главе његове. Крупна суза засја у оку његову, он пружи дрхтаве руке дечици па рече:

— Децу, децу ми амо дајте, да с њима Бога хвалим!...

Деца му приђоше носећи струк Невена.

Нешто загрме и ја се тргох. Светлост белог дана обасјала мој мали прозорчић, и ја чух како шкрипи брава. То чича Дојчин отвара тамницу.

12 јуна 1899 г.

у Београдском Затвору.

У СПОМЕН ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ

ЧИКА ЈОВИНОГА

ЗМАЈОВАЊА

Пита Вила бана Змајована:

„За педесет дугих годинаца —

„Јеси л' ми се Змајо назмајов'о?

„Јеси ли се пјесме напјевао?

„Хоћеш твога одморит' Пегаза,

„Златну лиру оставит' на миру? —

Осјече се, ђидо, Змајоване:

— Ид' отоле, не будали Вило!

Куд' си ја'на данас забандала?!

Нијеси л' ми ти и дала крила?
 А под крила пјесмицу савила:
 Да је вијем небу над облаке,
 Да је гријем на сунчеве зраке!...
 И не рече л': „Док је Змаја жива —
 Да и пјесми краја му не бива?!...“

„Воља твоја! — на нек тако буде:
 „Нек и одсле твоје гусле гуде...
 „А уз гусле грло т' попијева,
 „Да се у све српске краје чује:
 „„Бог богује — Дели - Змај змајује!“...“

Рече вила. —

Ево и ја вељу:

Амин Боже,

Испуни му жељу!!!

У Биограду 12. јуна 1899.

Милован Т. Јанковић.

О ПРОСЛАВИ ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ КЊИЖЕВНОГ РАДА

ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА — ЗМАЈА

СРПСКОГА ПЕСНИКА

Прецени се злато сребром и сребро му вредност побн.
 Помрачаше људи сунце, име сунца месец доби.
 Замијени вече јутро и красота јутра папу,
 Име дана даше ноћи, име ноћи даше дану!
 Карактере светле, чисте, обавише таме велом,
 А велика славна дела, заменише мањим делом.
 Ком заслуге венце плету, венана га тијех лише.
 Које дела венце крате, венцима га окитише!
 Страшне грехе људи чине, до'ће доба да се кају;
 Али таки греси вељи никоме се не праштају.
 Залуд светлост сунца споре и светлост му зову тамом,
 Узалуд га хладним зову, кад пламеним пламти пламом!
 И узаман код њих сребро од злата је цене веће,
 А последњи залуду се на првога место меће.
 И заман се незаслужну, незаслужен венац даје —
 Када му се дела знају и моћ њина колика је.
 Не гледећи људску злобу, правда дели како треба;
 А зар пакост људска може да је у том поколеба?
 Великани преживљују сувремене, на и оне
 Што за њима на свет дођу, поколења, милионе!
 А потомство с хвалом, поштом имена се њиног сећа,
 Јер делима њиним вељим биће слава рода већа.

О, пјесниче многознани, о, пјесниче великани,
 О, старино седих власи! што прослављаш срећне дане.
 О, геније велеуме, благо роду у ком ниче —
 Благо теби који славиш, славу такву слављениче!
 Ко да твојој ума моћи не одаје с правом хвале,
 И звуцима твоје лире, коју су ти музе дале,
 И плодима твоје жетве, пола века што их збира
 И песмама твојим красним из песничког твога вира?

Тог бисерног низа красног, што дивотним сјајем сјаји,
 Садашњост се њиме дичи, још више ће нараштаји!
 Духовнијем слатким пићем, напаци си душе младе
 И Српчета нема једног да имена твог не знаде.
 Песмом твојом успављује мајка чедо своје мило,
 Песмом твојом успавано на мајчино заспе крило.
 Песма твоја снагу јача, бранилаца дома, рода,
 Песмом твојом браћи збориш: да крв братства није вода!
 Песма твоја благороди и ледена срца крави —
 Она тужну тугу блажи, бољу срцу мелем прави.
 Песма твоја све уздиже, што је часно, што је свето,
 Све презире и проклиње, што је срамно, што је клето.
 Песма твоја страшно шиба гнусни порок људи, жена,
 И продане душе куне за зла роду учињена!
 Песме твоје роду милу дар су красни, скупоцени,
 Садашњост се теби клања, потомство ће твојој сени!
 Благо теби коме живу захвалници венце плету,
 Јер њивљења књиге њиве навршаваш педесету,
 И свршаваш дивну зграду, пола века што је зида,
 Што ће с висом небу дизат' ко вјечита пирамида!
 Два народа једне крви, величају дан ти славе
 И славља ти венац сплећу око твоје седе главе,
 Два народа у завади, што их песмом твојом брати,
 Два народа тако братска, браћа Срби и Хрвати!
 А ја блажен што сад могу, с хиљадама српских сиња,
 С хиљадама младих снага, што се зову: омладина —
 Да честитам славу такву и поздравим с наших страна,
 Слављеника тако ретка и генија Богом даиа!

Београд

Јов. Маговчевић.

ОПСКУРАНТИМА

(1866.)

Можете ли кратит' јели,
 Да не диже стабло своје,
 Можете ли и снег бели
 Начинити црне боје!

Де, забрант'е славуј птици,
 Да песмице не извија!
 Заповед'те жалосници
 Ружи, да се не развија!

Растерајте, ако ј' моћи,
 Љуте муње кад захоре!
 Забраните црној ноћи,
 Да не роди светле зоре!

Диж'те кнуте, диж'те биче,
 И упните кратке силе,
 Приморајте орловиће
 Да не лете, већ да миле!

Та зар мисли ваша рђа,
Кад се хвата чиста злата!
Природа је много тврђа
Него лонте вашег блата!

Природа се ломит' неда,
Време иде, време лети,
А ви црни, лица бледа,
Ви ћете му с' одупрети!!

Сејте лажи, кујте мача,
Наручујте неброј кнута,
Божја светлост све је јача,
А истина крчи пута!

(Певачија)

Змај Ј. Јовановић.

ЗМАЈУ ЈОВАНУ ЈОВАНОВИЋУ

У мучној борби терета, јада,
Кроз жића бурног тегобне часе
Лира је твоја хорила гласе
Божанске песме вере и нада.

Педесет лета труднога рада
Љубави опште певаше красе,
Слободу славећ' у мучне часе,
Знамење свето живота млада.

Старино драга, свима нам мио,
У жићу своме роду си свио
Најлепшег цвећа најлепше сплете.

И Српство сада од свију страна
Светкује славље велика дана
И теби венац признања плете.

Београд, 1899 год.

Милош П. Ђирковић.

В И Л А

Борило се, па се уморило:
Мртва лежи на Косову војска,
Слобода је мртве испратила,
Оставила живе сиромаше,
Нек робује ко ропством дугује,
Који живот у ропству поштује.

У крви се круна утопила —
Црвен крвца од жалости црни,
Видов-дане видео је мегдане,
Видео је славу и јунаке,
По сто срца у грудима једним,
Једну снагу међу стотинама.
Како с' свети пре нег' што ће мрети,
Видео је оно српско сунце
Како сину, па како се вину,
Како стаде, па како западе,
А тама је на мртвило пала,
Црн је барјак ноћца разавила,
Полу-месец крвав изапа' је —
Победио ј', ал' га скупо стаје.

Ноћ је пала, невесела, тамна,
Гора ј' нема, у њој душе нема,
Само једна лепота девојка,
А лепа је као стручак цвета,
Умиљата к'о тица грлица,
Жалостива као глас славуја,
Па по гори тужне речи збори:
„Леле мени, кукавици сињој,
Младости ми и животу моме,
Да самцита остадох на свету!
Што би мушко, то ми изгнуло,
Што би женско, то ми пресвиснуло!
Немам рода, немам завичаја —
На Косову сва ми срећа спава,
Ој, Србијо, постојбино дивна,
И јунаци, дико и поносе,
Ој, слободо, погажени цвете,
Српско име, порушена цркви,
Како ће вас оплакат' девојка!“
Тако млада дању ноћу јада,
Тако Српка виче и нариче;
Ал' невољи на овоме свету
Све је глухо до Бога једнога.

Тако траја неколико дана,
Од туге је косу распустила,
Од жалости лицем побледела
Сузе су јој рухо обелиле,
Од тежње јој поникоме крила —
Те се створи у горици вила.

Хвала Богу, тада и до века,
Није рана од самрти била,
Тешка рана од Видова-дана.
А вила се Богу помолила,
Те по гори поникнуло биље,
И корење од свакоје руке,
Ком је вила снагу провидела,
Терем знаде, где која ваљаде.

Турчину се рука осилила,
 Кујућ' њоме мачеве и ланце,
 Па се сила љуто побесила —
 Јао Србима, да Срби не беху!
 Ево скоро пет стотин' година,
 Од како се сузи и крвави,
 Гора нам је рађала јунаке,
 Невоља им груди челичила,
 А вила им ђорде наоштрила,
 Па се славно бише и бранише.
 Кад је Српче мајка породила,
 Свако ј' вила чедо пољубила,
 А маленом у повоју синку
 Певала је српски и јуначки;
 Кад су Срба ране надјачале,
 Вила му је очи заклопила
 И самртну муку олакшала.

Вила ј' слепцу гусле удесила,
 А гусле су душу веселиле,
 И мртвима славу подизале
 Храбрим, живим', храброст увећале. —
 Ево, браћо, моје песме мале,
 Која прича како ј' досад било,
 А, и од сад — божија је влада —
 Благо оном, ко се чему нада.

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

ЗАР ЈА ЉУБИТ' ВИШЕ НЕ СМЕМ?

Зар ја љубит' више не смем?
 Зар се мени само крати
 Своју драгу драгом звати,
 Уздахнути, осећати!?
 Ко ми може љубав убит',
 Ма да ј' срце раскидано!
 — Ја те љубим, чедо моје,
 Чедо моје — закопано!

Ја не умем жеље крити,
 Та жеље нам живот чине;
 Ја још живим, а ко живи,
 Тај за рајем својим гине.
 И ја гинем срцем живим,
 И ја гинем непрестано —
 Ја за тобом гинем, злато,
 Злато моје — закопано!

Сваком сјаје једна звезда
 Кроз тамнину горких јада,
 Сваког теши ова звезда —

А зар за ме нема нада?!
 Зар ти ниси увек била
 Мелем-цвеће мојих рана,
 Зар ми ниси и сад нада,
 Надо моја — закопана!

Кад су били часи златни,
 Кад времена беху срећна,
 Ја сам им'о много вере
 — Ал' зар вера није вечна!
 Зар је вера, што у јаду
 Изневери сиротана?!
 — Зар те не смем својом звати,
 Веро моја — закопана!?

Ти си мртва, мој животе,
 Отишла си с овог света,
 Тој даљини нема мере —
 Па зар и то да нам смета!
 Нека пада над и вера,
 То ми љубав и не свлада —
 Ја те љубим, празна сенко,
 И без вере и без нада!

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

ИЗ „ЂУЛИЋА“

XIII

Љубим ли те... ил' ме санак вара,
 Што те удиљ уза ме дочара,
 Љубим ли те... ил' ме душа вара,
 Што се удиљ с тобом разговара;

Љубим ли те... ил' ме безум гања,
 Немам вида, чула, осећања,
 Љубим ли те... ил' љубави није —
 Што ме грли, то су само змије;

Љубим ли те... или мене нема,
 Или тебе, — нас обоје нема;
 Љубим ли те... или нема света,
 Нема сунца, ни росе, ни цвета;

Већ све тмина, што је пак'о меси,
 А по тмини витлају се беси,
 А међ њима прабесина спава —
 Моју љубав у сну измишљава

XLI

Срца стрепе кадшто
 У највећој срећи,
 Не питај их зашто,
 Не умеју рећи.

Кад би тога часа
Говорити знала,
Од тога би гласа
Неба задрхтала.

Анђели би хтели
Рајевину људи,
Они би отели
Љубав нам из груди.

Овако нам лепе
Среће и не слуте, —
Нека срца ерепе, —
Нека срца ћуте.

XLIII

Ноћ је тија — месечина сија,
Хајде, луче, да бројимо звезде.
Звезда много, да не забројимо,
Пољупцима да их бележимо.

LIII

Ти ме питаш што те гледам,
У душу ти поглед журим;
Ти ме питаш, што те гледам —
Гледам, гледам — па зажмурим.

Ти си онда дете била,
Ја те нисам ни познав'о,
Кад сам снив'о цветак неки
Цветак, кој' сам обожав'о

Онај цветак — твоја слика,
Онај мирис — душа чиста —
Не срти се, јање моје,
Кад ти кажем: ти си нста.

За то жмурим, за то гледам,
Да ми каже ноћ ил' дан,
Ил' је био санак јава,
Ил' је ова јава сан.

(Певанија),

Змај Ј. Јовановић.

ТУМАЧЕЊЕ СНА

Снивао сам ведро небо,
Под њиме су руже цвале,
А румених поврх ружа
Две су звезде треперале.
Једну грану од корала,
Што је анђ'о божји склов'о,
А под њоме развијено

Десно крило лабудово.
Снивао сам сву красоту
Изобила развијену —
Ал' најниже видео сам
Једну ледну, голу стену.

Овај санак, чудан санак,
Често ми се вако сања,
Па кад бели сване данак
Остави ми туговања.

Јер су звезде — очи њене,
Ведро ј' небо — њено чело,
Руже беле и румене —
То је лице превесело.
Корал-грana — уста значи,
Што-но анђ'о божји склов'о,
Најлакше се протумачи
Десно крило лабудово.
Али, болан ти шта значиш,
Непогодна гола стено?
Чини ми се, чини ми се,
То ће бити — срце њено.

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

СРЦЕ ПТИЦОМ

Да подари каква сила
Срцу моме до два крила,
Де погоди, дико мила,
Каква би то птица била?

То би ор'о
Бити мор'о —
Сунцем би се побратио;
Ал' каткада,
Жељан хлада
И земљи би долетно,
Па ту кад би тебе, мила,
Са каквога вид'о дуба,
Твоја би га јача сила
Прометнула у голуба.

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

СПАЉЕНА ПЕСМА

Преврћући прашне књиге,
Прашне књиге и хартије,
Наћох песму забачену,
Што је нико чит'о није.

Та је песма излив срца,
Излив душе сретних дана,
У њојзи је моја срећа,
Љубав моја опевана.

У њојзи је одзив раја
На усклике жића млада,
Са највишег негда виси,
Са врхунца мојих нада.

Али ко би данас смео
Сећати ме сретних дана!
— Не смем ни ја да те читам,
Песмо моја нечитана.

Поред мене свећа дрхће,
К'о да б' песму читат' хтела,
Ја је дадох њеном пламу —
Хартија је изгорела.

Хартија је изгорела.
Ал' осташе слова бела,
Песма моја нечитана
Још се види са пепела.

И ја читам своју песму,
Уздисаје срца врела,
Читам цветак своје среће,
Све то читам — са пепела.

Ох, зар тако љубав света
И по смрти јоште траје!
Ох, зар тако пеп'о чува
Моје свете осећаје!

Зар је пеп'о тако веран,
Па не пушта миље своје!
— Аој песмо, туго моја!
Ој, пепеле, добро моје!

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

СА СКУПШТИНЕ

Ко се не би српској слави
Данас дивео!
— Једногласно викнули смо:
„Ура! Живио!“

Једнодушно чусмо, шта нам
Озго рекоше
А слободне речи беху, —
Не утекоше.

А да буде лепши приказ
Тихој идили,
Топове смо једноочно
Сами видели.

А да буде слобода нам
Светом виђена —
Једнокрсно потписасмо
Наша имена.

А да с види, како ј' света
Слога Србину —
Једнотрбно појешњемо
Масну ужину.

А да когод не помисли
Ту су странке две
Једнострано саслушасмо
И схватисмо све.

А да злотвор не помисли
То је само „вент!“
Једногробно начинисмо
Дубок комплимент.

Сад не треба по ваздуху
Више лутати —
Сад можемо једноусно
Српски љутати.

Док нас когод опет можда
Чиме понуди —
Донде народ славно, мирно,
Нек једноуди.

Јединство смо, браћо, хтели —
То је паметно!
Право, криво, црно, бело, —
Сад је све једно!

(Певанија).

Змај Ј. Јовановић.

ПЕСМА СТАРОГ СРПСКОГ МАЧА

Ево мене увек 'вака
Од давних давнина,
Шћувала ме мишца јака
Од јунака за јунака,
Од Србина за Србина —
Од оца за сина.
Ја сам био луч слободе
Кроз толике таме, —

Не дај, Србе, ве дај роде,
Ни сад рђи на ме!

Та мноме су српско име,
И душманском крви,
Записали јуначине,
Твоји претци први,
Записали да кроз тмине
Још и данас сине;
Ја сам био чист уза те
Кроз толике таме, —
Не дај, Србе, не дај брате,
Ни сад рђи на ме!

Кад је Србин срцем наг'о
Ја сам му помаг'о,
Бранећ' своје свете даре,
Дом, слободу и олтаре,
Кликт'о ми је: Удри јаче,
Нек' се унук мој заплаче
Кад спомене старе!
Био сам се од старине
Уз делије саме, —
Не дај, Србе, српски сине,
Ни ти рђи на ме!

Само јунак зна да живи,
Мушком срцу свет се диви;
То ме учи старо доба
Ох, дивна су дела њина!..
Пуштај ме на душманна!..
Умем бити крет код гроба,
Ал' не могу гледат' роба —
А јуначка сина.
Ја сам чув'о твоје славе,
Да ти не потаме, —
Не дај ни ти, док ти главе,
Не дај рђи на ме!

Ево мене, мача стара,
Камо мишце, камо жара?
Ево пропаст прети!
Сузом твојом врази с' диче..
Ој, Србине, ој, јадниче,
Ево мач ти сам већ вице:
Скочи, па се свети --
Живет', ил' умрети!
Ја сам био луч слободе
Кроз толике таме, —
Не дај, Србе, не дај роде,
Ни сад рђи на ме!

(Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

КРИЛА И ОКРИЉА ВРЕМЕНА

Време има крила и окриља.
Крил'ма коси, у неврат носи
Радост нашу недорадовану,
Младост нашу незамладовану.
Косећ' крил'ма око срца цвеће,
Подубоко у срце засече

Машај крила.
Надмашај окриља.
Надмахују меким тихомиром;
Гладе море и на челу боре,
Сузе суше, да нас не угуше;
Жаре младе харлијањем хладе,
Допирују песму успаванку, —
Спремају нас вечитоме санку.

(Др. Певанија)

Змај Ј. Јовановић.

ЗМАЈЕВА ДЕЛА

У засебним књигама изашла су до сад ова дела
Змајева:

- „Вигез Јован“, спев од А. Петефија, 1860. год.
„Источни бисер“, песме различитих источних песника
1861. год.
„Демон“, поема М. Лермонтова 1863. год.
„Булики“, оригиналне љубавне песме 1864. год.
„Толдина старост“, спев Ј. Арања 1870. год.
„Песме Мирзе Шафија“, 1871. год.
„Све дојакошње песме Јована Јовановића“, 1871. г.
„Шаран“, шаљива игра у једном чину, 1872. год.
„Луда“, песма А. Петефија и остало у „Забаве
српској младежи“ IV књ. 1877. год.
„Огма Мурањ-града“, спев Ј. Арања. 1877 год.
„Певанија Змаја — Јована Јовановића, 1879. год.
„Епох Арден“, спев од А. Тениена 1880. год.
„Булики увеоци“, 1883. год.
„Човекова трагедија“, од И. Мадача 1890. год. (два
издања: ћирилицом и латиницом).
„Снохванице“, 1895. год.
„Друга певанија Змаја-Јована Јовановића, 1895., и
1896. г. (у четвртој и петом колу Срп. Књижевне Задруге).
„Предвеснице“, књига за децу, 1898. год.
„Булики и ћулики увеоци“, 1899. год.
У штампи су:
„Све песме за децу“, (издање Српске Књижевне За-
друге).
„Међвеснице“ књига за децу.
Сем тога Змај је био уредник и главни сарадник
ових листова: „Јавора“ (књижевни лист), „Змаја“ (шаљиво-сатирични лист), „Жижје“ (шаљиво сатирични лист),
„Илустроване ратне хронике“ (за време српско-турских
ратова), „Стармалол“ (шаљиво-сатирични лист) и „Невена“
(лист за децу, који и сад уређује); а уређивао је и ка-
лендаре „Пангвац“ и „Жижан“.